

Photo: Photo: Mark de Jong / Unplash 2020

Република Северна Македонија

Информативен лист за земјата 2024

Funded by:

Federal Office
for Migration
and Refugees

 IOM
UN MIGRATION

ИЗДАВАЧ

Меѓународна организација за миграции (ИОМ)
Германија

Charlottenstraße 68
10117 Berlin
Germany
T. +49 911 43 000
F. +49 911 43 00 260

iom-germany@iom.int
www.germany.iom.int

Проектот е финансиран од Федералната канцеларија за миграција и бегалци на Германија (BAMF).

Информациите содржани во овој информативен лист се истражени со најдобри намери и грижа. Меѓутоа, ИОМ Германија не сноси одговорност за можни грешки и недостатоци. Исто така, ИОМ Германија не сноси одговорност за заклучоците и одлуките донесени врз основа на информациите содржани во овој Информативен лист.

За дополнителни информации за доброволно враќање и реинтеграција, Ве молиме да го посетите информативниот портал www.ReturningfromGermany.de, или контактирајте ја вашата локална целарија за враќање и реинтеграција.

Објавено: декември 2024 година. Please note that information provided herein may be outdated due to dynamic developments in the country

СОДРЖИНА

1. Здравствена заштита _____
2. Пазар на труд и вработување _____
3. Домување _____
4. Социјална заштита _____
5. Образовен систем _____
6. Деца _____
7. Контакти _____
8. ВЕДНАШ ПОГЛЕДНЕТЕ _____

1 Здравствена заштита

Општи информации

Постојат две различни опции за пациентот да пристапи до здравствена заштита. Прво, постојат услугите опфатени со Фондот за здравствено осигурување (ФЗО), додека алтернативата е да го плаќаат третманот самите. Преку покривање на ФЗО, општите лекари се првите кои треба да се контактираат по потреба. Во овој момент, пристапот до овие услуги е бесплатен. По првичниот преглед, општиот лекар го упатува пациентот на повисоки нивоа на грижа, ако е потребно, наведувајќи го типот на третман и здравствената установа во која треба да се добие третманот. Доколку се потребни дополнителни испитувања, специјалистите може понатаму да го упатуваат пациентот. Терциерната нега зависи од претходните третмани и упатување на средно ниво во општите или во други специјализирани болници. Улогата на генералниот лекар е централна во третманот на пациентот.

Постојат два вида на здравствено осигурување: задолжително и доброволно осигурување за некои форми на здравствена заштита. Задолжителното здравствено осигурување вклучува здравствени придобивки на ниво на примарна здравствена заштита, на специјалистичко-консултативната здравствена заштита и болничките услуги. Следните услуги не се опфатени со задолжителното здравствено осигурување и, доколку е потребно, може да бидат предмет на доброволно здравствено осигурување:

- естетска хирургија, санаториумски третман и медицинска рехабилитација на одредени хронични незаразни болести (освен за деца до 18 години)
- стационарни здравствени услуги со повисок стандард или удобност
- лекови кои не се вклучени во Листата на лекови утврдени од ФЗО
- ортопедски помагала и инструменти кои не се вклучени во листата подготвена од ФЗО или изработени од повисок стандард на материјали
- сместување во геронтолошки установи.
- Детална листа на медицински услуги кои не се опфатени со ФЗО е достапна на <https://fzo.org.mk/>

Медицински установи и доктори:

Примарна амбулантска нега се обезбедува главно од приватни даватели на примарна здравствена заштита и од амбулантски специјалистички консултативни даватели во 34 здравствени центри и некои приватни даватели на услуги. Заедно со широката мрежа на даватели на примарната здравствена заштита, системот е дизајниран да обезбеди специјалистички услуги на

1 Здравствена заштита

амбулантско ниво со поширок опфат. Специјалистичките амбулантски услуги се обезбедуваат главно преку јавните здравствени установи.

На терцијарно ниво, услугите ги обезбедуваат универзитетските клиники и институти во главниот град на Скопје. Овие 28 универзитетски клиники се првиот столб на високото здравство во земјата. Болниците можат да бидат општи (со најмалку интерна медицина, општа хирургија, гинекологија и акушерство и педијатриски одделенија), специјализирани или клинички. Контактните податоци за клучните болници може да се најдат во листата на контакти содржани во овој документ.

Прием во медицински установи:

За да биде примен во задолжителното здравствено осигурување, апликантот може да се регистрира во локалната канцеларија на ФЗО. Апликантот треба да приложи важечка лична карта, пополнета апликација за здравствено осигурување, документ со кој се потврдува плаќањето на задолжителното учество во здравствено осигурување и медицинска легитимација. Од појавата на СОВИД-19 доколку се појават симптоми (треска, замор, сува кашлица), поединците треба да контактираат давател на здравствена заштита или назначените телефони за контакт на епидемиолошка служба и да ги информираат за патувањата кои ги имале и симптомите; не треба да посетуваат здравствена установа.

Достапност и трошоци за лекови:

Осигурениците и членовите на нивните семејства имаат обврска самостојно да учествуваат во трошоците за здравствените услуги, но не повеќе од 20% од вкупните трошоци за лекување. Детална листа на достапни лекови, како и поврзани трошоци е достапна на: <https://lekovi.zdravstvo.gov.mk/>.

Лековите од листата на достапни лекови се издаваат на осигуреното лице врз основа на рецепт издаден од избраниот општ лекар во електронска форма потпишан со квалификуван дигитален потпис.

Систем за здравствена заштита: Пристап за повратниците

Подобност и предуслови: Задолжителното здравствено осигурување е достапно за сите граѓани на Република Северна Македонија, нивните семејства, странци кои имаат статус на привремен или постојан престој, лица со статус на бегалец или друг признат статус на меѓународна заштита, како и баратели на азил.

Процедура за регистрација: Повратниците и нивните семејства можат да се регистрираат во локалната канцеларија на Фондот за здравствено осигурување.

Потребни документи: Важечка лична карта, пополнета пријава за здравствено осигурување, документ со кој се потврдува плаќањето на задолжителното учество во здравственото осигурување и здравствена легитимација.

2 Пазар на труд и вработување

Општи информации

Северна Македонија има првенствено трговска и услужна економија. Иако традиционално се заснова на земјоделството, уделот на вработеноста во овој сектор постојано се намалува во последните години. Според податоците од 2023, 23% од вработените во Северна Македонија се вработени во индустрискиот сектор, 20% се во трговскиот сектор и 7% се вработени во земјоделскиот сектор. Според објавените податоци на Државниот завод за статистика, заклучно со април 2024 година стапката на невработеност е намалена на 12,9%. Сепак, невработеноста кај младите и долгорочната невработеност остануваат високи.

Начини/помош при наоѓање на вработување

Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија е одговорна за сите прашања поврзани со вработувањето: <http://www.avgm.gov.mk/> Дополнително, во изминатите неколку години се основаа многу приватни агенции за вработување:

- www.vrabortuvanje.com.mk
- www.najdirabota.com.mk
- www.dekra.mk (филијала на Dekra Arbeit GmbH од Германија, нуди консултантски услуги во областа на човечките ресурси, привремено вработување итн.)

- www.kariera.mk

Помош за невработеност

Агенцијата за вработување ги обезбедува следните услуги за невработените лица:

- Регистрирање на невработеното лице во регистарот на невработени лица
- Обврска за редовни посети од страна на невработеното лице, која може да биде на месечно ниво за активни баратели на вработување или на шестмесечна основа за неактивни баратели на вработување.
- Право на здравствена заштита
- Невработено лице кое е вработено најмалку 9 месеци континуирано, или 12 месеци со дисконтинуитет во последните 18 месеци, има право на отпемнина.
- Откако невработеното лице е запишано во регистарот, се упатуваат на нивното прво интервју со службено лице од Агенцијата за вработување, каде се собираат релевантни информации.

2 Пазар на труд и вработување

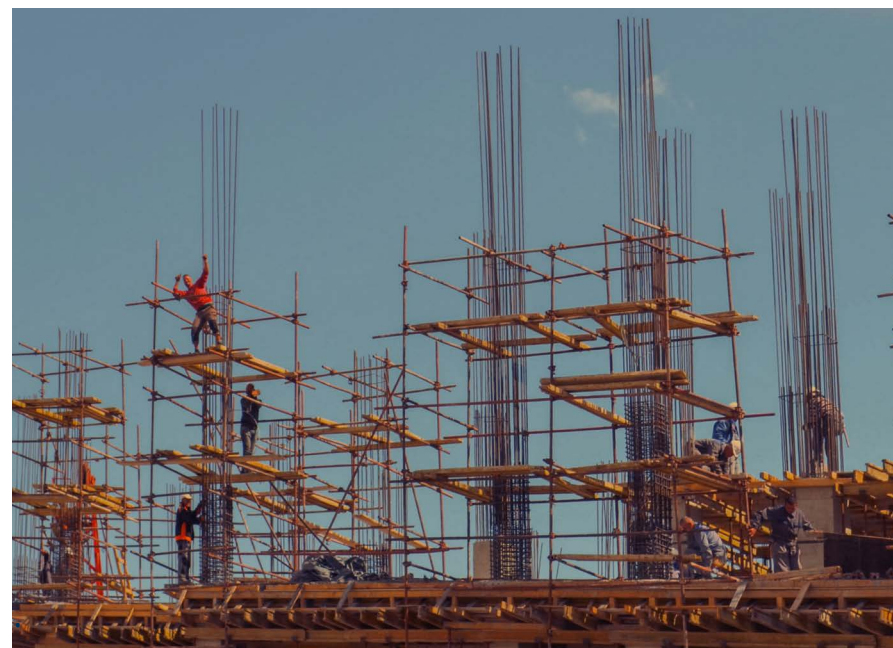
Понатамошно образование и обуки

Дополнителни услуги кои ги нуди Агенцијата за вработување вклучуваат:

- Професионална ориентација
- Олеснување на вработувањето во земјата и во странство
- Развој на индивидуален план за вработување
- Работнички клубови - локални центри за вработување обезбедуваат обуки, работилници и индивидуално советување во работните клубови

Широк спектар на активни мерки за вработување (вклучувајќи самовработување, субвенции за вработување, обука во познати компании, обука за ИТ итн.)

Сите услуги се достапни бесплатно.

3 Домување

Општи информации

Во Северна Македонија, повеќе од 2/3 од населението живее во урбани средини (72%), а најголемата концентрација на население живее или работи во Скопје 20,5%. Постојат значителни разлики во цените на сместувачките единици, по регион и по област, при што повеќето понуди за сместување се концентрирани во и околу Скопје. За повратниците заинтересирани за изградба на кука, главниот предуслов е земјиштето да е во приватна сопственост и повратникот да добие дозвола за градба. Трошоците за изградба по м2 варираат во зависност од локацијата на живеалиштето, квалитетот на материјалите и комуналните такси, при што минималните трошоци се движат од 400-500 евра во урбаните средини. Цената на земјиштето варира во зависност од локацијата. На пример, во центарот на градот Скопје и неговата непосредна околина, цената на земјиштето се движи од 1500-1800 евра по метар квадратен м2. Во повеќе луксузни населби како што се Водно, Пржино и Црнице, цените може да достигнат и до 2000 евра по метар квадратен м2. Во предградијата на Скопје цените се движат од 150 - 250 евра по м2.

Главен предуслов за изнајмување сместување во Северна Македонија е договор за изнајмување, кој е склучен помеѓу сопственикот и станарот. Договорот за изнајмување мора да биде во писмена форма, потпишан од двете страни и заверен кај нотар. Ова го обврзува сопственикот да плати

10% данок на доход од изнајмениот износ, и поради тоа, земјопоседниците обично не се подготвени да ја следат законската постапка. Трошоците за одржување, како што се сметките за електрична енергија, вода, греење, како и мали поправки, ги покрива закупецот. Обично, сопствениците претпочитаат договорот за закуп да се склучи во просек од шест месеци, а не помалку од три месеци.

Цената на киријата варира значително, главно во зависност од локацијата и времетраењето на периодот за изнајмување. Така, стан во централниот дел на Скопје се издава за 400 - 550 ЕУР месечно за 60м2. Киријата во пооддалечените области е помала отколку во Скопје или истата. Во населбите Водно или Црнице поголеми станови се изнајмуваат за 1000-1400 евра месечно за 90-125м2. Надвор од Скопје, киријата е значително пониска.

Начини/помош при наоѓање на сместување

Во Северна Македонија има голем број агенции за недвижности кои ја покриваат целата територија на земјата или работат во одреден град. Повеќе информации во врска со можностите за купување на недвижен имот може да се најдат на интернет: <http://www.pazar3.mk/>; www.reklama5.mk; www.imoti247.com; www.metar2.mk. Подетални информации, како и контакти за најпознатите агенции за недвижности се вклучени во листата на контакти.

3 Домување

Социјални грантови за домување

Социјално ранливите групи можат користат различни мерки, како што се засолниште за итни случаи, финансиска поддршка за социјални станови, социјални станови и друга поддршка. Така, социјално ранливите групи без место за престој привремено се сместени во Прифатен центар за период до 60 дена. Прифатниот центар нуди сместување, храна, соодветни хигиенски и санитарни услови, како и бесплатни совети и други услуги од социјалната заштита. Повратниците мора да аплицираат во соодветниот Центар за социјална работа (најблиски до нивната адреса на живеење)

да бидат сместени во било кој објект за прифаќање со кој Центарот управува. По иницијалниот краткорочен период на сместување и откако ќе се набават сите потребни лични документи, повратниците ќе можат да го остварат целосното свое право на социјално домување.

Повратниците во социјално ранлива ситуација, особено оние кои се изложени на ризик од бездомништво можат да аплицираат за социјален стан. Одлуката за доделување социјален стан ја донесува општинскиот совет (во општината каде се наоѓа социјалното домување) и Министерството за труд и социјална политика.

Photo: Photo: Shalev Cohen / Unplash 2020

4 Социјална заштита

Општи информации

Главните институции каде што македонските граѓани можат да започнат постапка за заштита и/или остварување на нивните социјални права се центрите за социјална работа, кои можат да се најдат во повеќето поголеми општини. Тие одлучуваат за правата поврзани со социјалното осигурување, ги детектираат и утврдуваат социјалните проблеми, обезбедуваат социјална помош за ранливите случаи (вклучително и ЖТЛ), итн. Македонските граѓани, вклучувајќи ги и повратниците, имаат право на институционална и неинституционална социјална заштита. За детален преглед на финансиската помош за македонските граѓани, посетете ја: <http://www.mtsp.gov.mk/uslugi-i-prava.nsp>

Основната парична помош изнесува 65 евра и се зголемува со секој дополнителен член на семејството. Дополнителни информации за социјалната политика, социјалната помош и социјалната заштита може да се добијат од Министерството за труд и социјална политика (www.mtsp.gov.mk) Корисниците треба да аплицираат во Центарот за социјална работа за да можат да ги уживаат придобивките од социјалната заштита.

Пензиски систем

Главната структура на националниот пензиски систем во Северна Македонија се состои од: задолжителна пензиска шема (прв столб); задолжителна финансирана

Систем за социјална заштита: пристап за повратниците

Подобност и предуслови: Сите граѓани на Република Северна Македонија, вклучувајќи ги и повратниците, кои имаат постојан престој во Република Северна Македонија, странски државјани кои го регулирале нивниот престој во Република Северна Македонија, баратели на азил и лица со признаен бегалец или друг статус на меѓународно заштита. Лица без престој во Република Северна Македонија или странски државјани со регулиран привремен престој се исто така подобни за социјална заштита.

Постапка за регистрација: Повратниците мора да аплицираат во локалната канцеларија на Центарот за социјална работа, што е најблиску до последното познато место на живеење / адреса, како што е запишано во нивниот личен документ.

Потребни документи: Копија од важечка лична карта, дозвола за престој (за странци), копија од лична карта за бегалци (за бегалци и лица под меѓународна заштита), како и копии од други релевантни документи во согласност со основата на која се бара апликацијата (како на пример, потврда за венчавка, извод од матичната книга на родените, даночно барање, сопственост на имот, итн.)

4 Социјална заштита

пензиска шема (втор столб); и дополнителна пензиска шема (трет столб). Задолжителната пензиска шема е задолжителна за сите економски активни лица. Задолжителната финансираната пензиска шема е задолжителна за оние кои почнале да работат од 1 јануари 2013 година па натаму. Стапка на придонеси: стапката на пензиски придонес од бруто-платата беше намалена на 18% во 2010 година и оттогаш е останата на тоа ниво. Поради дефицит во Фондот за пензиско и инвалидско осигурување (ПИОМ), понатамошните планирани намалувања (до 17,6%) се прекинати. Придобивки: Старосна пензија, Инвалидска пензија, Семејна пензија. За дополнителни информации поврзани со пензискиот систем, посетете ја: www.piom.com.mk

Ранливи групи

Помошта за ранливите лица и групи спаѓа во доменот на работа на Министерството за труд и социјална политика. Заедно со Центрите за социјална работа и другите јавни институции, се спроведуваат бројни програми посветени на особено ранливите групи, како што се: Постари лица, Лица со посебни потреби, Жртви на трговија со луѓе (вклучувајќи и деца), Деца на улица, Жртви на родово базирано насилство, Самохрани родители, Лица со ризик од сиромаштија, вклучувајќи и бездомници, Бегалци, Баратели на азил, Странци.

Постапката за пристап до бројните

програми е идентична на постапката за аплицирање за социјална помош. Лицето може да аплицира во било кој од Центрите за социјална работа, со валиден документ за лична идентификација или пасош. Детален преглед на сите програми што ги нуди државата е достапен на: www.mtsp.gov.mk Покрај програмите што ги нуди државата, постои и широк опсег на невладини организации кои обезбедуваат поддршка за ранливите лица и групи, вклучително и бесплатна правна помош, засолниште за ЖТЛ, базична директна помош, психо-социјално советување, бесплатни основни медицински услуги, итн. Контактните детали на најзначајните невладини организации се вклучени во листата на контакти.

5 Образовен систем

Општи информации

Образовниот систем на Република Северна Македонија се состои од предучилишно, основно, средно и високо образование. Основното образование е задолжително и бесплатно за сите ученици. Во земјата има околу 1.100 основни училишта, и повеќето се лесно достапни. За учениците од основните училишта се доделуваат бесплатни книги како и бесплатен превоз за учениците кои живеат подалеку од 2 км од училиштето. Од 2007 година, средното образование е задолжително и бесплатно и е поделено на пет вида: општо средно училиште, уметничко образование, образование за деца со посебни потреби, четиригодишно или тригодишно стручно образование и религиозни средни училишта. Студентите кои го завршуваат четиригодишното стручно образование можат да изберат помеѓу завршниот испит и државниот испит, во зависност од тоа дали сакаат да го продолжат своето образование или не, додека за учениците од средните училишта државниот испит е задолжителен.

Меѓу постоечките 135 средни училишта, повеќе од 100 се јавни, а други се приватни, посебни и религиозни. Околу 14% од средните училишта се гимназии, 34,5% се стручни, додека 29% нудат гимназија и стручно образование; 4 училишта се за деца со посебни образовни потреби и 2 се религиозни училишта. Високото образование се реализира на три нивоа: додипломски,

магистерски и докторски студии. Во државата функционираат 5 државни универзитети (еден на албански) и повеќе од 6 приватни универзитети и дополнителни факултети.

Образовниот систем се спроведува на четири јазици во основните училишта (македонски, албански, турски и српски/бошњачки) и три јазици во средните училишта (македонски, албански и турски). Околу 29% од основните училишта и 34% од средните училишта се двојазични/тријазични. Најголемиот дел од нив се училишта со македонски и албански јазик. Постои и Центар за образование на возрасни, кој е основан во јуни 2009 година и е примарна институција поврзана со образованието на возрасни во земјата. Во моментот, акредитирани се повеќе од 50 даватели на неформални обуки и им е дозволено да издаваат сертификати признати од државата.

Трошоци, заеми и стипендии

Приватните основни и средни училишта се засноваат на принципот на самофинансирање. Просечните надоместоци за една учебна година се од 2000 до 5000 евра. Доколку учениците влезат во државната квота, дел од трошоците за школарината се покриени од државата. Овие студенти треба да плаќаат 200 евра годишно, додека за дисперзирани студии студентите треба да платат 100 евра годишно. Студентите кои не се во државната квота треба да платат 400 евра годишно. Приватните

5 Образовен систем

универзитети се засноваат на принципот на самофинансирање со што просечните надоместоци за една академска година е 2000 евра. Сите дополнителни информации во врска со образовниот систем во Северна Македонија може да се добијат на: www.mon.gov.mk

Одобрување и верификација на странски дипломи

Македонските граѓани кои го завршиле своето образование во странство може да побараат дипломите да им бидат признаени и акредитирани во Северна Македонија. Институциите одговорни за признавање и акредитација на странски дипломи се Министерството за правда и Министерството за образование и наука. За македонските граѓани кои добиваат социјална помош, нострификацијата на странски дипломи или уверенија се обезбедува бесплатно.

Постапката за аплицирање е идентична за основното и средното образование. Покрај барањето за признавање, барателот мора да ја поднесе оригиналната диплома издадена од акредитираното странско основно училиште и превод на дипломата во три примероци. Преводот мора да го обезбеди овластен преведувач. Релевантните министерства можат да побараат дополнителни документи.

Образовен систем: постапка за пристап и регистрација на повратници

Нема ограничувања за пристап или дополнителни барања за повратниците да се запишат во образовниот систем во Северна Македонија. Уписот во основно образование се одвива во мај, а учебната година започнува во септември. Следните документи за упис треба да се достават до основното училиште: Извод од матична книга на родените, Сертификат за вакцинација. Децата со странско државјанство или без државјанство кои живеат во Северна Македонија имаат право на основно образование под истите услови како што се македонските деца и им се нуди дополнителна поддршка за учење на македонски јазик и/или други предмети. Кандидатите кои завршиле основно образование во странство може да се запишат во средното образование по признавањето на диплома за основно образование.

Потребни документи за запишување за средно образование: Формулар за аплицирање (достапен во средното училиште), Оригинални основни образовни сертификати за V до IX одделение, Извод од матична книга на родените.

За запишување во високо образование, можат да аплицираат само учениците кои го поминале државниот испит. Универзитетот има автономија да ги дефинира процедурите за избор на студенти заинтересирани да се запишат во првата година на високо образование. Документите потребни за запишување во високото образование се следните: Формулар за аплицирање (достапен на универзитетот), Диплома за положен државен испит, Извод од матична книга на родените, Државјанство, Потврда за уплатени административни такси.

Општи информации

Правната рамка за заштита на децата во земјата се состои од националната правна рамка и меѓународното законодавство, усвоено од Владата. Примарниот национален инструмент што ја покрива оваа област е Законот за заштита на децата, кој ги пропишува организацијата и системот за заштита на децата. Законот ги опишува видовите на заштита, вклучително и образование и згрижување деца од предучилишна возраст, одмор и слободно време за деца и други форми на заштита, како и законски права како што се финансиски надоместок, специјална финансиска поддршка, поддршка за новороденчиња, родителска поддршка и други форми на учество. Покрај тоа, Законот предвидува заштита од каква било форма на директна или индиректна дискриминација на детето, сите форми на злоупотреба, физичко и ментално насилство и сите форми на експлоатација на деца. Други аспекти на правната заштита на децата се опфатени со дополнителни закони и дополнително се зајакнува со меѓународна рамка, почнувајќи од Конвенцијата за правата на детето, Конвенцијата за превенција и елиминација на најлошите видови детски труд, Конвенција за заштита на деца против сексуална експлоатација и злоупотреба и други. Конечно, првата меѓународна детска амбасада Меѓаши е основана во Скопје, во 1992 година и редовно ја следи состојбата со заштитата на децата во земјата.

И покрај ова, културните и социјалните

фактори уште играат голема улога во овозможувањето на децата пристап до различни квалитетни услуги. Во образованието, мнозинството деца посетуваат предучилишни установи, кои вклучуваат групи за деца под 3-годишна возраст. Мал број деца на возраст од 3-6 години посетуваат центри за ран детски развој. Установите можат да бидат државни или приватни. Преовладуваат државните установи, при што 95% од децата се запишани во државните предучилишни установи. Стапката на запишување деца на возраст од 3 до 6 години во 2019 година беше 40%, што е далеку од посакуваното ниво на ЕУ од 95%. Учеството во предучилишна возраст е различно кај етничките групи, имено, над половина од македонските деца посетуваат предучилишно образование, во споредба со помалку од едно на пет деца Албанци. Само 2,6% од четиригодишниците од ромските заедници посетуваат предучилишно образование.

Слична е ситуацијата и со другите нивоа на образование. Приближно, 10% од децата од ромските заедници не редовно посетуваат основно училиште. Понатаму, Ромите се 2,2 проценти од вкупното население, но претставуваат само 0,5 проценти од средношколците и 0,1 проценти од студентите на универзитетот.

Во здравството, пристапот до квалитетни услуги е достапен за сите, иако повторно културните и социјалните бариери го попречуваат соодветното учество во

здравствените услуги. Просечната стапка на имунизација за деца се намали од 94,2 проценти во 2010 година на 90,7 проценти во 2017 година, а стапката на смртност кај доенчиња и деца под 5 години се зголеми на 12 и 13,7/1000 живородени деца, соодветно, во 2017 година, во споредба со 9,2 и 10,4 во 2010 година. Здравствената состојба на ромската популација е полоша од општата популација со значително пократок животен век. Причините за нивното лошо здравје се повеќекратни и треба да се решат преку заеднички напори на здравствениот и нездравствениот сектор, вклучувајќи образование, вработување и домување. Конечно, речиси една третина од децата во земјата се изложени на ризик од сиромаштија. Имајќи предвид дека децата се презастапени меѓу сиромашните, ова претставува дополнителен предизвик за нивниот пристап до соодветните услуги.

(Не) владини актери кои се занимаваат со благосостојбата и правата на децата

Примарната организација која се занимава со правата на децата е УНИЦЕФ која работи во бројни области поврзани со заштитата на децата, имено здравјето и исхраната, заштитата на децата, образованието, социјалната заштита, следењето на правата на децата, итн. Дополнително, постојат и други организации кои работат конкретно во областа на

заштита на децата, како што е СОС Детко Село, која обезбедува поддршка за децата и нивните семејства за да можат да ги подобрат условите за живот и да се справат со главните ризици што ја загрозуваат нивната благосостојба, Црвен крст кој обезбедува итна поддршка, како и директна помош за децата во ризик, Македонското здружение на млади правници (МЗМП) работи и се залага за подобрување на системот за заштита на правата на децата и други. Релевантните детали за контакт се вклучени во делот за контакти подолу.

Пристап за повратниците

Услови за влез: Не постојат специфични барања за децата да се запишат во различните услуги во земјата. За специфични услуги погледнете ги поглавјата погоре. За децата повратници, потребен меѓународен извод на раѓање со апостил за да може да им се издаде национален извод од матичната книга на родените.

Непосредни чекори при враќање: Аплицирајте за национален извод од матичната книга на родените, регистрирајте ги децата во шеми за социјална заштита, запишете ги децата на школување, контактирајте со примарниот давател на здравствена заштита.

7 Контакти

Меѓународна организација за миграција
Организација на Обединети Нации
Осло 6, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 30 95 477
Емаил: iomskopje@iom.int
Вебсајт: https://north-macedonia.iom.int/

Црвен Крст
NGO
11 Октомври 42а, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3139 578
Email: skopje@redcross.org.mk
Вебсајт: https://ckgs.org.mk/

ХЕРА
NGO
Франклин Рузвелт 51а/26,
1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3290 395
Email: hera@hera.org.mk
Вебсајт: www.hera.org.mk

Хелсиншки комитет за човекови права
NGO
Наум Наумовски Борче 83,
1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3119 073
Email: helkom@mhc.org.mk
Вебсајт: www.mhc.org.mk

Женска Акција
NGO
Email: zenska.akcija@gmail.com
Вебсајт: www.zenskaakcija-radovis.mk
Тел.: 00389 72 274 018

Caritas Macedonia
NGO
Петар Поп Арсов 47, 1000 Скопје
Тел.: +389 2 322 41 90
Email: makedonski.karitas@gmail.com
Вебсајт: https://www.caritas.eu/caritas-macedonia/

УНХЦР
Организација на Обединети Нации
Урош Џудовиќ 2а, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3118 641
Email: mcdsk@unhcr.org
Вебсајт: www.unhcr.org

Ла Страда
NGO
Бахар Моис, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 2700 107
Email: lastrada@lastrada.org.mk
Вебсајт: www.lastrada.org.mk

ХОПС
NGO
Железничка 46/8, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3246 205
Email: hops@hops.org.mk
Вебсајт: www.hops.org.mk

Асоцијација за демократски развој на Ромите – Сонце
NGO
Иво Лола Рибар 381, 1200 Тетово
Тел.: 00389 44 352 390
Email: info@sonce.org.mk
Вебсајт: www.sonce.org.mk

Национален Ромски центар
NGO
Доне Божинов 11/5, 1300 Куманово
Тел.: 00389 31 427 558
Email: info@nationalromacentrum.org
Вебсајт: http://www.nationalromacentrum.org/en/

Центар за социјални иницијативи – Надеж
NGO
Гвадалахара 20, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 2650 644
Email: admin@csinadez.mk
Вебсајт: www.csinadez.mk

УНИЦЕФ
Организација на Обединети Нации
Орце Николов 74, 1000 Скопје
Тел.: 02 323 1150
Email: skopje@unicef.org
Вебсајт: https://www.unicef.org/northmacedonia/

Градска општа болница 8-ми Септември
Medical Facility
Париска 66, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3087 400
Email: office@bolnica.org.mk

Општа болница Куманово
Medical Facility
11-ти Октомври 66, 1300 Куманово
Тел.: 00389 31 425 460
Email: opstabolnica_ku@yahoo.com

7 Контакти

СОС Детско Село
NGO
Ристо Шишков 31, 1000 Скопје
Тел.: + 389 (0)71 373 618
Email: filipina.negrievska@sos.org.mk
Вебсајт: https://sos.org.mk/en/children-s-rights/

Агенција за вработување на Република Северна Македонија
Local authority
Васил Ѓоргов 43, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3111 856
Email: info@avrm.gov.mk
Вебсајт: www.avrm.gov.mk

Фонд за здравствено осигурување
Local authority
Ленинградска 98, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3118 566
Email: zoranp@fzo.org.mk
Вебсајт: www.fzo.org.mk

Фонд за пензиско и инвалидско осигурување
Local authority
Владимир Комаров 66, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3250 100
Email: info@piom.com.mk
Вебсајт: www.piom.com.mk

Центар за социјална работа
Local authority
Никола Вапцаров 11, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3297 700
Email: jumcsrskopje@mtsp.gov.mk
Вебсајт: www.jumcsrskopje.gov.mk

ДЕКРА
Jobs, Housing
Црвена Вода 10-22, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3230 952
Email: info@dekra.mk
Вебсајт: www.dekra.mk

Најдиработа
Jobs, Housing
Охридска 76, 7000 Битола
Тел.: 0038977 922 080
Email: contact@najdirabota.com.mk
Вебсајт: www.najdirabota.com.mk

Вработување
Employment
Васил Шоргов 24/1-5, 1000 Скопје
Тел.: 00389 71 302 652
Email: kontakt@vработuvanje.com.mk
Вебсајт: www.vработuvanje.com.mk

Министерство за здравје
Health
50-та Дивизија, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 311 2500
Email: contact@zdravstvo.gov.mk
Вебсајт: www.zdravstvo.gov.mk

Ацибадем Систина
Medical Facility
Скупи 5А, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3099 500
Email: callcenter@acibadem-sistina.mk
Вебсајт: www.acibademsistina.mk

Ре-медика
Medical Facility
16-та Македонска бригада 18, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 2603 100
Email: contact@remedika.com.mk
Вебсајт: www.remedika.com.mk

Општа Болница Тетово
Medical Facility
29 Ноември 16, 1200 Тетово
Тел.: 00389 44 330 002
Email: bolnicate@t-home.mk

Општа Болница Прилеп
Medical Facility
Трајко Тарцан 66, 7500 Прилеп
Тел.: 00389 48 422 430
Email: bolnicapp@yahoo.com

Општа болница Штип
Medical Facility
Љубен Иванов 25, 2000 Штип
Тел.: 00389 32 605 001
Email: kbstip@zdravstvo.gov.mk

Општа болница / Клинички центар
Medical Facility
Водњанска 18, 1000 Скопје
Тел.: 00389 2 3147 147

8 ВЕДНАШ ПОГЛЕДНЕТЕ

Мерки што треба да се преземат пред враќање

- Осигурајте се дека тој/таа има валиден патен документ
- Ако повратникот нема валиден пасош или друга патна исправа, тој/таа треба да контактира со Амбасадата/Конзулатот на Северна Македонија за издавање на Laissez Passer
- Осигурајте се дека се воспоставени сите неопходни аранжмани во врска со постојано или привремено сместување по враќањето
- Добијте ги сите потребни информации во врска со деталите за пристигнување и понатамошен превоз до крајната дестинација
- Осигурајте се дека сте ги собрале сите релевантни документи (дипломи, изводи од матична книга, дозволи за престој/работа, медицински извештаи итн.) од властите во земјата домаќин
- Информирајте ја Дипломатската/Конзуларната Канцеларија на Република Северна Македонија во земјата домаќин за враќањето

Мерки што треба да се преземат веднаш по пристигнувањето

- По пристигнувањето, пасошот се обележува со печат од граничната власт што го означува датумот на влегување. Валидноста на пасошот или друга патна исправа треба да биде минимум три месеци.
- Доколку повратникот нема валиден документ за лична идентификација, тој/таа треба лично да аплицира за издавање нова лична карта, веднаш по враќањето. Телефонскиот број за закажување на термин во надлежниот орган е: 080019292 или на 072 929-292 преку мобилна линија. (може да се јави само преку фиксен телефон). Имањето валиден документ за лична идентификација е задолжително за секој вид услуга, вклучително и отворање банкарска сметка.
- Аплицирајте за здравствено осигурување
- Регистрирајте се во Националната агенција за вработување како активен барател на работа и побарајте информации за програмите што ги нуди Агенцијата, на пример, евентуално примање дополнително образование или обука
- Ако ги исполнувате условите пријавете се во Центарот за социјална работа
- Ако повратникот бил во странство подолго од 3 месеци, тој е должен да го регистрира своето враќање во рок од 3 дена во најблиската полициска станица до нивното живеалиште. Ако повратникот има малолетни деца, тие исто така се должни да го регистрираат нивното враќање.

9 Virtual Counselling

Помош за мигранти во (земја на потекло)

Проектот за виртуелно советување го спроведува Меѓународната организација за миграција (ИОМ) во Германија. Мигрантите кои живеат во Германија и размислуваат за враќање, се услужени со советувања за враќање и реинтеграција од страна на персоналот на ИОМ во Северна Македонија. Со персоналот на ИОМ може да се контактира на македонски и албански јазик преку онлајн пораки.

Оваа услуга има за цел да ги охрабри мигрантите да се вратат достоинствено, информирајќи ги за различните опции за враќање и реинтеграција и програми за помош.

Контакт ИОМ Северна Македонија

WhatsApp или Viber: +389 71 788 154

Понеделник - четврток 9:00 - 17:00 часот, петок 9:00 - 14:00 часот. (CET)